

Dark Triple Management Character and Financial Reporting Manipulation

Mahmood Hematfar

Department of Accounting, Borujerd Branch, Islamic Azad University, Borujerd, Iran.

sg656398@gmail.com

Abstract:

The personality traits of Machiavellianism, anti-socialism and narcissism constitute the dark three personalities. The purpose of this study is to investigate the dark triple management personality and financial reporting manipulation. This research is a quasi-experimental and applied research and a descriptive-correlational research. Its statistical population is all financial managers of companies listed on the Tehran Stock Exchange in 1400. For this purpose, 200 questionnaires were distributed and 128 questionnaires were analyzed. To analyze the data, statistical methods of correlation analysis were used to determine the relationship between the dark triple management personality and manipulation in financial reporting. The results of data analysis showed that there is a significant relationship between the dark triple management personality and financial reporting manipulation. There is also a significant difference between the levels of the dark triple managerial personality and the manipulation of financial reporting. This study can help the ethical decisions of financial managers in organizations.

Keywords: financial reporting, dark trilogy, Machiavellianism, anti-socialism, narcissism

تاریخ دریافت مقاله:

۱۴۰۱/۰۸/۱۸

تاریخ پذیرش مقاله:

۱۴۰۱/۰۹/۲۹

شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک و دستکاری گزارشگری مالی

محمود همت فر

گروه حسابداری، واحد بروجرد، دانشگاه آزاداسلامی، بروجرد، ایران.

sgh656398@gmail.com

چکیده:

خصوصیات شخصیتی ماکیاولیسم، جامعه ستیزی و خودشیفتگی، شخصیت سه گانه تاریک را تشکیل می دهند. هدف این مطالعه بررسی شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک و دستکاری گزارشگری مالی می باشد. این تحقیق از نوع پژوهش های نیمه تجربی و کاربردی و از نوع توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری آن تمامی مدیران مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در سال ۱۴۰۰ هستند. که بدین منظور ۲۰۰ پرسشنامه توزیع گردید و ۱۲۸ پرسشنامه تجزیه و تحلیل شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از روشهای آماری تحلیل همبستگی به منظور تعیین ارتباط بین شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک با دستکاری در گزارشگری مالی استفاده شد. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده ها نشان داد که بین شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک و دستکاری گزارشگری مالی رابطه معناداری وجود دارد و همچنین اختلاف معناداری بین سطوح شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک و دستکاری گزارشگری مالی وجود دارد. این مطالعه می تواند کمک شایانی به تصمیم گیری های اخلاقی مدیران مالی در سازمان ها نماید.

واژگان کلیدی: گزارشگری مالی، سه گانه تاریک، ماکیاولیسم، جامعه ستیزی، خودشیفتگی.

۱. مقدمه

در بین نامطلوب ترین و آزاردهنده ترین شخصیت های اجتماعی که روانشناسان بیان کرده اند، سه شخصیت از همه بیشتر توجه را به خود جلب کرده اند که با یکدیگر متصل هستند. این سه شخصیت، ماکیاولیسم^۱، جامعه ستیزی^۲ (ضداجتماعی) و خودشیفتگی^۳ است که باعث به شناخت نیمرخ شخصیتی نوینی به نام سه گانه های تاریک شخصیت^۴ شده است. خصوصیات تاریک شخصیت ویژگی های جالب و پرترفداری دارد که به سرعت رو به رشد است (یوسفی و پیری، ۱۳۹۵). هر کدام از این خصوصیات به گونه ای جداگانه در مطالعات گذشته در ادبیات حسابداری تحقیق شده اند و رفتارهای نامناسب کسانی که دارای این خصوصیات هستند، در محیط کسب و کار تعیین شده است (بودی^۵، ۲۰۱۶). به عنوان نمونه، افراد با خصوصیات ماکیاولی حاد تمایل به برد دارند و توجه مهم آنها وظیفه و شغلی است که باید صورت دهند و نه چیز دیگری که در این راستا آنها برای انجام وظایف خود، از افراد سلطه خود برای وسیله و به کسب رسیدن به اهداف خود استفاده می کنند (کری^۶ و همکاران، ۲۰۱۵). ماکیاولیسم وسیله ای برای گرایش افراد و برای استفاده کردن از افراد دیگر به هدف رسیدن به مقاصد خود است که با تمایل حاد به فرصت طلبی و به روش های مناسب با نظریه اقتصادی منفعت شخصی است (بلولی^۷ و همکاران، ۲۰۰۶). بالی و چارلز (۲۰۱۷) بیان می کنند که خودشیفتگی می تواند اهداف کوتاه مدت آنها برای موفقیت در سود باشد و

---

¹ Machiavellianism

² Psychopathy

³ Narcissism

⁴ Dark triad of personality

⁵ Boddy

⁶ Carey

⁷ Belloli

حتی ممکن است منجر به هزینه طولانی مدت برای دیگران شود. خودشیفتگی خصوصیت شخصیتی است که باعث قضاوت مدیران از نتیجه های مختلف می شود، زیرا طبق تحقیقات مشاهده شده، خودشیفتگی در میان مدیران نقش کلیدی در انجام عملکردهای مرتبط با مدیریت سود و نمایش عملکرد مالی مطلوب دارد (خواجوی، ۱۳۹۵). افراد جامعه ستیز نیز دارای خصوصیات بی رحمی، عدم همدلی، رفتارهای خودسرانه و رفتارهای ضداجتماعی هستند (ابرنوتی^۸ و همکاران، ۲۰۱۱) که می تواند در ارائه اطلاعات مالی موثر باشد. بوچلوز و همکاران (۲۰۱۹) عنوان می کنند که محیط اخلاقی سازمان را در واقع اقدامات مدیران، به خصوص مدیران اجرایی که با قدرت نفوذ خویش قوانین تهیه صورتهای مالی سازمان خود را مشخص می کنند، تعریف می کنند. آنها از اطلاعات حسابداری به عنوان ابزاری برای بیان عملکرد سازمان و منافع شخصی استفاده می کنند، به خصوص هنگامیکه مقاصد عملکرد بر اساس حسابداری، به پاداش مرتبط می شود. یکی از کلیدی ترین نقش های حسابداری به عنوان رشته ای از دانش و ارائه اطلاعات سودمند مالی و غیرمالی به استفاده کنندگان و فراهم ساختن پاسخگویی مدیران شرکت ها و سازمان های عمومی به اشخاص ذینفع است (نمازی، ۱۳۹۶). یکی از ارزش های مهم که دسته های مزبور برای برآورد سودآوری شرکت و پیش بینی سودها و همچنین ارزشگذاری عملکرد مدیریت استفاده می کنند، سودهای جاری و گذشت است؛ اما حساب کردن سود خالص یک سازمان، متأثر از متدهای حسابداری است. اختیار عمل مدیران در استفاده از اصول تحقق و تطابق همچنین اعمال متدهایی مانند تغییر الگوهای حسابداری از جمله مواردی هستند که مدیران می توانند از راه اعمال آنها، گزارشگری مالی را تغییر دهند (سپاسی و حسنی، ۱۳۹۵). زمانیکه تهیه کنندگان صورتهای مالی، ملاکهای حسابداری را که از شرایط اقتصادی و مالی شرکت مختلف است را گزینش می کنند، احتمال دستکاری گزارشگری مالی شرکت ها را

---

⁸ Abernethy

افزایش می دهد. این نوع رفتار، رفتار فرصت طلبانه تعریف می شود که برای مقاصد این مطالعه رفتار فرصت طلبانه دربرگیرنده روشهای مدیریت برای دستکاری در گزارشگری مالی است؛ بنابراین تحقیق هر یک از شخصیت های سه گانه تاریک شخصیت در ادبیات حسابداری با رفتار فرصت طلبانه و دست کاری صورتهای مالی همراه است. با توجه به مطالب اشاره شده در بالا و عواقب ارتباط سه گانه تاریک شخصیت با دستکاری گزارشگری مالی، پرسش ما در این تحقیق این است: شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک و دستکاری گزارشگری مالی باهم مرتبط هستند یا خیر؟ این مقاله با مبانی نظری و پیشینه پژوهش مرتبط با موضوع و همچنین روش پژوهش و فرضیه های برگرفته از مسئله ادامه می یابد و سپس نتایج آزمون فرضیه ها مطرح می شود و به نتایج آزمون فرضیه ها نتیجه گیری می شود.

۲. مروری بر ادبیات نظری و پیشینه پژوهش

۲.۱. شخصیت سه گانه تاریک

شخصیت عبارت است از متدهای نسبتاً پایدار صفات و ویژگی هایی که قدری به رفتار دوام می بخشد. شخصیت از گرایش هایی درست می شود که به اختلاف های فردی در رفتار در طول زمان و تداوم رفتار در شرایط گوناگون می انجامد (خضری و معنوی پور، ۱۳۹۵). شخصیت مستقیماً سبک رهبری را مشخص می کند که بر رفتار کارمندان و عملکرد سازمانی تأثیر می گذارد (آتاوانسون^۹ و همکاران، ۲۰۱۶). سه گانه تاریک برای اولین بار در سال ۲۰۰۲ معرفی شد. دو پژوهشگر به نام های پالهاوس و ویلیامز از دانشگاه بریتیش کلمبیا، مطالعه ای را انجام دادند و ادعای بزرگی را مطرح کردند. آنان اظهار کردند که در جامعه عادی و زمانیکه که نشانه های نامتعارف در رفتار بروز نکرده است سه صفت ماکیاولیسم، خودشیفتگی و جامعه ستیزی را می توان خصوصیات شخصی در نظر گرفت (استیونس^{۱۰} و همکاران، ۲۰۱۲). رد و همکاران (۲۰۱۱)

---

⁹ Atanasov

¹⁰ Stevens

بیان کردند که صفات سه گانه تاریک به دلیل همراستایی در مولفه نظری و روان سنجی، رفتارهای زیادی را در بر می گیرد که با سه شخصیت خودشیفته، ماکیاولیسم و جامعه ستیز شناخته شدند. خودشیفتگی شخصیتی است که رفتارهایی مانند خودستایی، نفع شخصی و تمایل به تحسین شدن است. خودشیفته، کسانی هستند که باورشان به خود در نقاط قوت خودشان است؛ به این معنا که نقاط قدرت خود را خیلی بزرگ می بینند و نقاط ضعف خود را اصلاً نمی بینند (سلیمانیان، ۱۳۹۲). افراد خودشیفته دوست دارند که بیش از حد خودمحور و حق به جانب باشند. آنان همچنین دوست دارند تا دیگران را تحت سلطه خود بگیرند (مالزا^{۱۱} و همکاران، ۲۰۲۰). کسانی که دارای خصوصیات خودشیفتگی هستند، بلندپرواز، به دنبال قدرت، رهبری و نفوذ بر مردم هستند (چاچرچی^{۱۲} و همکاران، ۲۰۱۶).

ماکیاولیسم بیان کننده بهره گرفتن از افراد در جهت کسب منافع خود (امیری، ۱۳۹۶). ماکیاولیسم که آن را فرصت طلبی هم تعریف کردند، به معنی میزان نفوذ و سلطه شخص بر فرد مقابل خود است که فرد مقابل خود را به انجام مقاصد شخص، متقاعد می کند. افراد با خصوصیات ماکیاولی حاد تمایل به برد دارند و توجه مهم آنها به وظیفه ای است که باید انجام دهند که آنها برای انجام وظیفه خود و برای رسیدن به مقاصد افراد تحت سلطه خود برای وسیله استفاده می نمایند (فرقاندوست و همکاران، ۱۳۹۳). ماکیاولیسم با خلاقیت در ارتباط است. به این معنا که به راحتی می تواند از توجیه های خلاقانه برای گزینش روش غیراخلاقی استفاده کند (چاکرابارتی^{۱۳}، ۲۰۱۵). افراد با خصوصیات ماکیاولیسم، بیشتر مستعد تقلب هستند (بودی^{۱۴}، ۲۰۱۵).

جامعه ستیزی شخصیتی است که دارای نقص وجدان و همدلی است و باعث به نگرش های خشن و رفتارهای دست کاری شده می شود (بوچولز^{۱۵} و همکاران، ۲۰۱۹). کسانی که دارای این خصوصیت هستند، توانایی تسلط بر افراد را دارند و استرس کمتری نشان می دهند و همچنین

---

¹¹ Malesza

¹² Chatterjee

¹³ Chakrabarty

¹⁴ Boddy

¹⁵ Buchholz

فرصت طلب، خودمحور، و بدبین هستند (داویس^{۱۶}، ۲۰۲۰). محققان بر این باورند که ویژگی های جامعه ستیزی علت اساسی بسیاری از رفتارهای میان فردی انحرافی هستند که رهبران ناکارآمد بروز می دهند که منجر ایجاد ناآرامی در کارمندان می شوند (هام و همکاران، ۲۰۱۷).

۲،۱،۱ شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک و دستکاری گزارشگری مالی

در بین اطلاعات بیان شده از طریق صورتهای مالی، سود حسابداری به علت اهمیت آن در تصمیم گیری همیشه در معرض دست کاری دز گزارشگری از جانب مدیریت قرار دارد (مهدوی و رضالونی، ۱۳۹۵)، مدیران از بین روش های پذیرفته شده حسابداری، متدهای را با توجه به مصلحت اندیشی های خود گزینش می کنند تا حسابداران مالی را تحت سلطه خود می گیرند (رهنمای رودپشتی و احمدی لویه، ۱۳۹۵). مدیران به عنوان تهیه کنندگان صورتهای مالی بر شرکت اشراف دارند و از دانش بیشتری در قیاس با استفاده کنندگان صورتهای مالی برخوردار هستند که افزایش آگاهی مدیران درباره به متدها و شیوه های حسابداری انگیزه های زیاده تری در مدیران برای برای دستکاری گزارشگری مالی به وجود می آورد (هریس^{۱۷} و همکاران، ۲۰۲۱). تحقیقاتی که در مورد انتخاب متدهای حسابداری انجام می شود، گزارش می دهند که مدیران تصمیم های مخصوصی را برای انتقال در آمد به نفع خودشان اتخاذ می گیرند و به این ترتیب رفتارهای فرصت طلبانه ای دارند. رفتار فرصت طلبانه هنگامی اتفاق می افتد که مدیران تصمیم بگیرند با انتخاب روش هایی ثروت خود را در مقابل سایر سهامداران به حداکثر برسانند (کردستانی و تاتلی، ۱۳۹۳).

صفات شخصیتی در مدیران، رابطه معنی داری با قضاوت و تصمیم گیری آنها دارد (هاریسون^{۱۸} و همکاران، ۲۰۱۸). مدیران ارشد که دارای بالاترین موقعیت در سلسله مراتب سازمانی هستند و می تواند تصمیم های اخلاقی یا غیر اخلاقی را تعریف کند و تحت تأثیر قرار دهد که در این راستا نتایج حسابداری مالی نشان دهنده موفقیت یا پیروز نشدن وی است. تعداد

---

¹⁶ Davies

¹⁷ Harris

¹⁸ Harrison

زیادی از مدیران اقدامات ارزیابی حسابداری را تعیین کننده موفقیت شخصی می دانند (ماجرروز^{۱۹}، ۲۰۱۶). اسچانتری و همکاران (۲۰۱۸) نشان دادند که گاهی انتخاب متدها و برآوردهای حسابداری از طرف مدیران دارای شخصیت خودشیفته برای بهینه نشان دادن عملکرد سازمان، دست کاری می شود. پولوس و همکاران (۲۰۱۵) نشان دادند که رهبران ماکیاولی از قدرت خود برای کنترل، نفوذ و تشویق کارمندان به انجام وظایف، در جهت منافع شخصی خود استفاده می کنند. جونز و همکاران (۲۰۱۶) نشان دادند که مدیران جامعه ستیز و خودشیفتگی و ماکیاولی تمایل به رفتار فرصت طلبانه دارند. کاپالو و همکاران (۲۰۱۸) نشان دادند که مسئول خیلی از سوء رفتارها، از جمله دستکاری در گزارشگری مالی در مدیران به علت به علت نداشتن مسئولیت اجتماعی باشند که از خصوصیات جامعه ستیزی است. سرگان و همکاران (۲۰۲۰) نشان دادند که دستکاری در گزارشگری مالی یک رفتار فرصت طلبانه است که از راه گزینش متدهای خارج از اصول کلی پذیرفته شده حسابداری، برای رسیدن مقاصد شخصی از طرف مدیران شرکت انجام می شود.

حاشدی و مگلینگام (۲۰۲۱) در پژوهش خود با عنوان کشف تقلب در گزارشگری مالی که با استفاده از تکنیکهای داده کاوی انجام شده، بیان داشته اند که انواع تقلب های شناسایی شده به روشهای داده کاوی: تقلب از طریق صورتهای مالی، تقلب بانکی، تقلب بیمه ای، و تقلب ارزشهای رمزی پایه بوده اند، همچنین دریافتند که تقلب در گزارشگری مالی و بانکی بیشترین سهم را در بین سایرین به خود اختصاص داده است. چویی و گیپر (۲۰۲۱)، گزارشهای مالی متقلبانه و پیامدهای آن بر کارکنان را بررسی کردند. آنها تقلب را به سه دوره ی قبل از تقلب، در حین تقلب و بعد از تقلب تقسیم کردند. نتایج آنها نشان داد که تعداد کارکنان در دوره ی قبل از آن افزایش و در دوره ی بعد از تقلب کاهش می یابد. همچنین حقوق و دستمزد کارکنان در دوره ی قبل و در دوره ی بعد از تقلب کاهش می یابد. مدیران در دوره های گزارشگری مالی متقلبانه در نیروی کار بیش از حد سرمایه گذاری می کنند به دلیل استخدام بیش از حد نیروی کار در طی دوره ی قبل، شرکتها هنگام پایان یافتن تقلب، تعداد کارکنان را کاهش میدهند. رشد منفی کارکنان در دوره ی

---

¹⁹ Majors

پس از تقلب ناشی از رشد بیش از حد آنها در دوره ی تقلب است. کارکنان سطح پایین بعد از افشای تقلب، عواقب مشابه با افراد در رده بالا را متحمل میشوند؛ برای مثال، از دست دادن شغل و بدنامی و صدمه به شهرت. این موضوع بسیار مهم است؛ زیرا اغلب کارکنان سطح پایین مشارکتی در تقلب ندارند. درحالیکه مدیران یا مرتکب تقلب میشوند و یا به خاطر عدم انجام وظایف نظارتی برای کشف مقصر هستند؛ بنابراین ممکن است انتظار برود که عواقب بیشتری برای آنها در انتظار باشد که اینطور نیست. عدم افزایش دستمزد برای کارکنان جدید و موجود همراه با رشد کارکنان در شرکتهای متقلب نشان میدهد که کارکنان تقلب حسابداری را شناسایی نمی کنند تا در ازای تحمل ریسک موجود دستمزد بیشتری مطالبه کنند. همچنین این نتیجه میتواند حاکی از این باشد که اصطکاک تعویض شغلی با وجود خطر افشا شدن تقلب در شرکت متقلب، مانع از مطالبه ی دستمزد بیشتر کارکنان می شود.

۳. فرضیات پژوهش

با توجه به مبانی نظری و پیشینه پژوهش بیان شده، فرضیات پژوهش به صورت زیر بیان می گردد:

۱- بین شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک و دستکاری گزارشگری مالی رابطه معناداری وجود دارد.

۲- اختلاف معناداری بین سطوح شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک و دستکاری گزارشگری مالی وجود دارد.

۴. روش شناسی پژوهش

این تحقیق از نوع پژوهش های نیمه تجربی و کاربردی و از نوع توصیفی- همبستگی است. جامعه آماری آن تمامی مدیران مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در سال ۱۴۰۰ هستند که بر اساس اطلاعات ارائه شده در سایت اینترنتی بورس اوراق بهادار تهران تعداد آنها تقریباً ۴۷۷ شرکت است. با استفاده از فرمول کوکران تعداد حجم نمونه، حداقل، ۸۰ نفر تعیین شد و به این منظور تعداد ۲۰۰ پرسشنامه بین مدیران مالی به روش تصادفی توزیع شد. پس از بررسی و حذف موارد غیر قابل استفاده در نهایت تعداد ۱۲۸ پرسشنامه را به صورت کامل، مدیران مالی

تکمیل کردند که در تحلیل آماری این پژوهش استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از روشهای آماری تحلیل همبستگی به منظور تعیین ارتباط بین شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک با دستکاری در گزارشگری مالی استفاده شد.

۵. روش جمع آوری داده ها

از پرسشنامه استاندارد برای جمع آوری داده ها در این مطالعه استفاده شد. پرسشنامه ای در سه بخش طراحی شد. بخش اول مربوط به اطلاعات جمعیت شناختی است. در بخش دوم برای اندازه گیری متغیر سه گانه تاریک شخصیت، از پرسشنامه استاندارد دوچین کثیف استفاده شد. این ابزار را جنیسون و ویستر، (۲۰۱۰) به منظور تهیه نسخه ای کوتاه برای سنجش صفات تاریک شخصیت ساخته اند. دارای ۱۲ گونه است. از پاسخ دهندگان خواسته می شود تا میزان تناسب گویه ها را با وضعیت خود، در مقیاس ۷ درجه ای (کاملاً مخالفم = ۱ تا کاملاً موافقم = ۷) درجه بندی کنند. این پرسشنامه را یوسفی و پیری (۱۳۹۵) به فارسی برگردان کردند و در نمونه جامعه ایرانی آزمایش شد. برای اندازه گیری متغیر دستکاری گزارشگری مالی از پرسشنامه مارتین و همکاران (۲۰۲۱) استفاده گردیده است. به منظور تایید روایی پرسشنامه ها، از اساتید دانشگاه ها و متخصصان بهره گرفته شد که روایی را تایید کردند و به منظور تایید پایایی از آلفای کرونباخ استفاده گردید که در جدول ۱، ضریب آلفای کرونباخ نشان داده شده است.

جدول ۱. ضریب آلفای کرونباخ متغیرهای پژوهش

متغیر	آلفای کرونباخ
شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک	۰/۷۳۱
دستکاری در گزارشگری مالی	۰/۷۴۲

۶. یافته های پژوهش

۶.۱. آمار توصیفی

تعداد ۱۲۸ نفر از مدیران مالی در این پژوهش شرکت کرده اند که از این تعداد ۲۸ نفر زن (حدود ۱۷٪) و ۱۰۰ نفر مرد (حدود ۸۵٪) بودند. ۳۳٪ مدیران مالی بین ۲۰ الی ۳۰ سال و ۴۴٪ بین ۳۰ الی ۴۰ سال و ۲۳٪ بیشتر از ۴۰ سال سن داشتند. ۲۴٪ مدیران مالی بین ۱ الی ۵ سال و ۳۸٪ بین ۵ الی ۱۰ سال و ۳۸٪ بیشتر از ۱۰ سال سابقه کار حسابداری دارند. آمار توصیفی متغیرهای شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک و دستکاری در گزارشگری مالی در (۲) ارائه شده است.

جدول ۲. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف استاندارد
شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک	۲۰/۱۴۰	۴۸/۰۰۰	۳۴/۴۶۸۰	۶/۱۶۸۱۴
ماکیاولیسم	۱/۰۱	۴/۰۲	۲/۷۱۳۴	۰/۷۱۷۴۱
جامعه ستیزی	۱/۳۶	۴/۰۰	۲/۷۸۴۹	۰/۶۱۰۷۵
خودشیفتگی	۱/۶۴	۵/۵۰	۳/۱۵۴۷	۰/۴۰۵۷۱
دستکاری در گزارشگری مالی	۹/۰۲	۳۰/۰۰۰	۱۸/۳۱۷۱	۴/۱۰۰

در این قسمت از مطالعه بر اساس برای بررسی همبستگی بین مؤلفه های سه گانه تاریک شخصیت (ماکیاولیسم، جامعه ستیزی و خودشیفتگی) با استفاده از روش های آماری تحلیل همبستگی پیرسون و اسپیرمن، همبستگی بین مؤلفه های سه گانه تاریک شخصیت آزمون گردید. بر اساس جدول ۳ نتایج تحلیل همبستگی نشان میدهد که با اطمینان ۹۹٪ می توان بیان کرد که بین خصوصیات شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک، همبستگی زیادی وجود دارد که نشان می دهد صفات تاریک شخصیت در هم تنیده شده اند؛ بنابراین می توان سه صفت ماکیاولیسم،

خودشیفتگی و جامعه ستیزی را به عنوان صفت واحدی بنام سه گانه تاریک شخصیت در نظر گرفت.

جدول ۳. تحلیل همبستگی متغیرهای سه گانه تاریک شخصیت

نوع آزمون	صفات شخصیت	ماکیاولیسم	جامعه ستیزی	خودشیفتگی
تحلیل همبستگی پیرسون	ماکیاولیسم	۱		
	جامعه ستیزی	۰/۴۸۵	۱	
	خودشیفتگی	۰/۳۶۵	۰/۴۶۲	۱

۶.۲. آزمون فرضیات پژوهش

برای سنجش فرضیه هایی که متغیر آنها کمی است از آمار پارامتریک استفاده شد. با توجه به اینکه در این پژوهش قصد داریم از آزمون های پارامتریک، تحلیل همبستگی پیرسون، تجزیه و تحلیل واریانس یک طرفه و آزمون های تعقیبی به دلیل قدرت زیاد آنها استفاده کنیم. از آزمون کولموگروف اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن متغیرهای تحقیق استفاده گردید. نتایج این آزمون در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴. آزمون کولموگروف اسمیرنوف

گروه	آماره آزمون	سطح معناداری
شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک	۰/۹۰۲	۰/۴۰۲
دستکاری در گزارشگری مالی	۰/۸۱۵	۰/۳۱۵

نتایج این آزمون حاکی از نرمال بودن داده ها در متغیرهای بررسی شده بود. سپس برای آزمون فرضیه ها با توجه به کمی بودن متغیرها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد.

فرضیه اول بیان می کند که بین شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک و دستکاری گزارشگری مالی رابطه معناداری وجود دارد. نتایج تحلیل همبستگی پیرسون در جدول ۵ نشان می دهد که بین مؤلفه های شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک و دستکاری در گزارشگری مالی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. این نتیجه با فرضیه اول ما سازگار است و با اطمینان ۹۹٪ می توان گفت که شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک می تواند دستکاری در گزارشگری مالی را تحت تأثیر قرار داده و منجر به رفتارهای فرصت طلبانه مدیران مالی شود.

جدول ۵. تحلیل همبستگی شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک و رفتارهای فرصت طلبی در مدیران مالی

ویژگی	ماکیاولیسم	جامعه ستیزی	خودشیفتگی	سه گانه تاریک شخصیت
همبستگی	۰/۴۱۲	۰/۳۶۲	۰/۴۹۷	۰/۳۱۴
پیرسون	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
سطح معناداری				

فرضیه دوم بیان می کند که اختلاف معناداری بین سطوح شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک و دستکاری گزارشگری مالی وجود دارد. برای آزمون این فرضیه سه گروه برای سه گانه تاریک شخصیت تشکیل شد. برای این منظور ابتدا امتیاز مجموع پرسشنامه سه گانه تاریک شخصیت که حداقل ۱۲ و حداکثر ۶۰ است، به سه قسمت مساوی تقسیم گردید. قسمت اول سطح کم سه گانه تاریک را نشان می دهد، قسمت دوم سطح متوسط سه گانه تاریک و قسمت سوم بیانگر سطح حاد از سه گانه تاریک شخصیت است.

برای بررسی اختلاف بین سطوح ضعیف، متوسط و شدید سه گانه تاریک شخصیت از تجزیه و تحلیل واریانس یک طرفه استفاده شد. با توجه به جدول ۶ نتایج تجزیه و تحلیل واریانس یک طرفه نشان می دهد که اختلاف معنی داری بین سطوح شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک در دستکاری در گزارشگری مالی وجود دارد که این نتیجه با فرضیه دوم ما سازگار است.

جدول ۶. تجزیه و تحلیل واریانس یکطرفه

منبع متغیر	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین منبع	آماره F	سطح معناداری
بین گروهی	۶۲۱/۳۴۵	۲	۳۴۲/۷۶۱	۲۳/۵۲۷	۰/۰۰۰
درون گروهی	۱۴۹۴/۳۹۱	۱۱۰	۱۴/۷۲۲		

با توجه به معنی دار بودن تجزیه و تحلیل واریانس یک طرفه نتیجه می گیریم که اختلاف معنی داری بین گروه های شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک وجود دارد. اما این آزمون فقط اختلاف بین گروه ها را بیان می کند؛ لذا برای تعیین اختلاف بین سطوح شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک از آنجایی که سه گروه تشکیل شده است، از آزمون تعقیبی مقایسه چندگانه بونفرونی استفاده شد. این آزمون نسبت به آزمون های دیگر دارای خطای نوع اول کمتری است؛ همچنین از توان زیادی برخوردار است. نتایج این آزمون بر اساس جدول ۷ نشان میدهد که بین سطح کم، متوسط و حاد از شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک در دستکاری در گزارشگری مالی اختلاف معنی داری وجود دارد.

جدول ۷. آزمون تعقیبی مقایسه چندگانه بونفرونی

متغیر وابسته	شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک	شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک	تفاوت در شخصیت مدیریتی سه گانه تاریک	سطح معناداری
دستکاری در گزارشگری مالی	کم	متوسط	-۵/۱۴۳۹	۰/۰۰۰
	کم	حاد	-۸/۷۱۳۶	۰/۰۰۰
	متوسط	کم	۵/۱۷۸۶	۰/۰۰۰
	متوسط	حاد	-۴/۴۰۲۵	۰/۰۰۰
	حاد	کم	۸/۶۰۲۵	۰/۰۰۰
	حاد	متوسط	۶/۱۲۷۹	۰/۰۰۰

۷. بحث و نتیجه گیری

تئوری های بسیاری استدلال می کنند که شخصیت های مدیران بر تصمیم های مربوط به سازمان ها تأثیرگذارند و به این علت مدیران در شرایط مشابه، تصمیم های مختلفی می گیرند و همچنین مدیران برای کسب اهداف خاصی که عموماً منافع خاص خود را تأمین می کند، احتمالاً سود را به گونه ای گزارش کنند که با مقاصد تأمین منافع عمومی دینفعان دارد. آنان وضعیت مالی حقیقی شرکتها را نشان نمی دهد و اطلاعات حسابداری را که دینفعان باید از آنها آگاهی داشته باشند را پنهان می کند. همچنین این گزارش های مالی نتیجه عملکرد مدیران را نمایان می کند و انگیزه مدیران برای دست کاری در گزارشگری مالی را به هدف کسب فرصت های منافع شخصی را ایجاد می کند و قصد اصلی این مطالعه، بررسی تأثیر سه گانه تاریک شخصیت مدیران در دست کاری گزارشگری مالی مدیران مالی بود. در این راستا اول بر پایه مبانی نظری و پیشینه مطالعه، همبستگی بین سه گانه تاریک شخصیت (ماکیاولیسم، جامعه ستیزی و خودشیفتگی) ارائه شد. نتایج این مطالعه نشان داد که میان سه گانه تاریک شخصیت، همبستگی زیادی وجود دارد و خصوصیات تاریک شخصیت در هم تنیده شده اند و می توان صفات ماکیاولیسم، خودشیفتگی و جامعه ستیزی را می توان صفتی واحد بنام سه گانه تاریک شخصیت در نظر گرفت. این مطالعه به طور مستقیم با نتایج مطالعات آتانسو و همکاران (۲۰۱۶)، بوچلوز و همکاران (۲۰۱۹)، دایوس (۲۰۲۰)، یوسفی و پیری (۱۳۹۵)، امیری و یعقوبی (۱۳۹۵) در یک راستا است.

بر پایه نتایج حاصل از فرضیه های پژوهش، همان طور ارتباط مثبت و معنی داری بین خصوصیات سه گانه تاریک شخصیت مدیران و دستکاری در گزارشگری مالی در رفتارهای فرصت طلبانه و اختلاف معنی داری بین سطوح خصوصیات سه گانه تاریک شخصیت در مدیران مالی مشاهده شد. این نتایج نشان می دهند که در سطح کم سه گانه تاریک شخصیت مدیران با رفتارهای فرصت طلبانه کم بوده و مدیران با سطح کم خصوصیت سه گانه تاریک با دست کاری در گزارشگری مالی و رفتارهای فرصت طلبانه کمتر موافقت کرده اند و همچنین در سطح شدید از ویژگی های سه گانه تاریک شخصیت مدیران مشاهده می شود که موافقت با دستکاری در

گزارشگری مالی و رفتارهای فرصت طلبانه افزایش می یابد. این نتیجه به طور مستقیم با پژوهش کارکون (۲۰۲۰) هم راستا است. این محققان رابطه مثبت و معنی داری بین صفات سه گانه تاریک شخصیت مدیران با دستکاری در گزارشگری مالی را کشف کرده اند و به طوری غیرمستقیم با مطالعات خواجوی و همکاران (۱۳۹۵)، هام و همکاران (۲۰۱۷) و مالزا و همکاران (۲۰۲۰) هم راستا است.

در این راستا پیشنهاد می گردد که ویژگی های شخصیتی افراد که می تواند در تصمیم گیری و رفتارهای دیگران و خود را تحت تاثیر قرار می دهد، افراد در محیط کاری با شناخت این خصوصیات و یا با شناخت فن های استفاده شده برای متقاعد کردن دیگر کارمندان برای رسیدن به مقاصد شخصی را می توان به اقدامات پیشگیرانه در محیط کار در نظر گرفت و همچنین می توان با برگزاری دروس اخلاق و قرار دادن دانشجویان در شرایط عملی تصمیم گیری در دوران تحصیل، انواع مهارت های تصمیم گیری اخلاقی را به دانشجویان حسابداری و مدیران مالی آینده را آموخت.

منابع

احمدی، ابراهیم (۱۳۹۲). رابطه خلاقیت و ناراست گویی با میانجیگری توانایی توجیه رفتار غیراخلاقی: بررسی جنبه منفی خلاقیت، فصلنامه روانشناسی کاربردی، ۷، ۴(۲۸)، ۱۰۵-۱۲۷.

اعتمادی، حسین و دیانتی دیلمی، زهرا (۱۳۸۸). تأثیر دیدگاه اخلاقی مدیران مالی بر کیفیت گزارش های مالی شرکتها، فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری، ۱۴ و ۲، ۱۱-۲۲.

امیری، سهراب و یعقوبی، ابوالقاسم (۱۳۹۵). ارزیابی ویژگی های روان سنجی مقیاس سه گانه تاریک شخصیت»، پژوهش های روانشناسی بالینی و مشاوره، ۶ (۱)، ۷۷-۹۷ امیری، سهراب سپهریان آذر، فیروزه و قاسمی نواب، امیر (۱۳۹۶). بررسی بهزیستی روان شناختی، شادکامی و نظم جویی هیجان در گرایش های شخصیتی سه گانه تاریک، مطالعات روان شناختی، ۱۳ (۲)، ۲۵-۴۳.

بادبره، سونیا و زینالی، علی (۱۳۹۵). رابطه تجربه های سوء رفتار دوره کودکی باصفاات سه گانه تاریک شخصیت دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه در سال ۱۳۹۴، مجله علمی پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اراک، ۱۹ (۵)، ۱-۱۱.

بهرامی، احمد و دستگیر، محسن (۱۳۹۴). شناسایی مدیریت سود از طریق تغییر گردش دارایی ها و حاشیه سود، پژوهشهای تجربی حسابداری، ۵ (۱۷)، ۵۹-۷۷.

خضری، ستاره و معنوی پور، داود (۱۳۹۵). ویژگی های روان سنجی پرسشنامه شخصیت هگزاگو در میان دانش آموزان، شفای خاتم، ۴۱۴، ۵۰-۶۰.

خواجوی، شکرالله؛ دهقانی سعدی، علی اصغر و گرامی شیرازی، فرزاد (۱۳۹۵). تأثیر خودشیفتگی مدیران بر مدیریت سود و عملکرد مالی، مجله پیشرفت های حسابداری، ۸ (۲)، ۱۲۳-۱۴۹.

دیانتی دیلمی، زهرا و رضاپور پرورش، رؤیا (۱۳۹۳). رابطه بین اخلاق شرکتی، مسئولیت اجتماعی و ماکیاولیسم با فرار مالیاتی، فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری، ۹ (۴)، ۱-۱۲.

رضابیگی، مریم (۱۳۹۲). نگاهی به اختلال نافرمانی مقابله ای، اختلال سلوک و ویژگیهای جامعه ستیزی، تعلیم و تربیت استثنایی، ۱۱۴، ۵۸-۶۷.

رهنمای رودپشتی، فریدون و احمدی لویه، افشین (۱۳۹۵). نقش حسابداری مدیریت در پیش گیری از پرولتاریایی شدن حرفه حسابداری (قهرمانان مدرنیسم حرفه حسابداری)، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، ۳۸۹، ۱-۹.

سپاسی، سحر و حسنی، حسن (۱۳۹۵). رابطه باورهای دینی مدیران با رفتار مدیریت سود، دو فصلنامه حسابداری ارزشی و رفتاری، ۱ (۲)، ۱۷-۴۰.

سرلک، نرگس (۱۳۸۷). اخلاق حسابداری، فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری، ۱ (۲ و ۳)، ۷۱-۸۲.

سلیمانیان، بهنام؛ الوداری، حسن و احمدی، سید علی اکبر (۱۳۹۲). اثر خودشیفتگی مدیران بر تضاد و تعارض سازمانی (مورد مطالعه: مدیران ادارات شهر بجنورد)، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور، مرکز تهران غرب

مهدوی، غلامحسین و رضالوئی، عباس (۱۳۹۵). بررسی مدیریت سود برای جلوگیری از گزارش زیان و کاهش سود و کاربرد نظریه چشم انداز برای تشریح انگیزه های آن، مجله پیشرفت های حسابداری، ۸ (۲)، ۱۹۱-۲۲۳

نمازی، محمد؛ رجب دری، حسین و روستا میمندی، اعظم (۱۳۹۶). بررسی تعداد و تحلیل محتوای مقاله های مرتبط با اخلاق حرفه ای حسابداران در ایران، مجله پیشرفت های حسابداری، ۱۱۹. ۱۵۶-۱۷۸.

یوسفی، رحیم و پیری، فائزه (۱۳۹۵). ویژگی های روان سنجی نسخه فارسی پرسشنامه دوجین کثیف، مجله روان پزشکی و روانشناسی بالینی ایران، ۱۱۲۲، ۶۷-۷۶.

یعقوب نژاد، احمد؛ بنی مهد، بهمن و شکری، اعظم (۱۳۹۱). ارائه الگو برای اندازه گیری مدیریت سود در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، ۵ (۱۲)، ۱-۶

Abernethy, M A, J Bouwens, and L van Lent, (2011). The role of performance measures in the intertemporal decisions of business unit managers, *Contemporary Accounting Research* 30, 1-49.

Atanasov, Vladimir, and Bernard Black, (2016) Shock-based causal inference in corporate finance and accounting research, *Critical Finance Review* 5, 207-304.

Bailey, Charles D., (2017) Psychopathy and accounting students' attitudes towards unethical professional practices, *Journal of Accounting Education* 41, 15-32.

Bailey, Charles D., (2019) The joint effects of narcissism and psychopathy on accounting students' attitudes towards unethical professional practices, *Journal of Accounting Education* 49, 100635.

Belloli, Peter, and Andi McNeal, (2006). Fraudulent overtime: access to the company's time recording system enables a local site manager to commit fraud, *Internal Auditor* 63, 91-94.

Boddy, C R (2016) Unethical 20th century business leaders: Were some of them corporate psychopaths? The case of Robert Maxwell, *International Journal of Public Leadership* 12, 76-93.

Boddy, Clive Roland, (2015) Organisational psychopaths: a ten-year update, *Management Decision* 53, 2407-2432.

Buchholz, Frerich, Kerstin Lopatta, and Karen Maas, (2019) The deliberate engagement of narcissistic CEOs in earnings management, *Journal of Business Ethics* 1-24

- Capalbo, Francesco, Alex Frino, Ming Ying Lim, Vito Mollica, and Riccardo Palumbo, (2018) The impact of ceo narcissism on earnings management, *Abacus* 54, 210–226.
- Carey, Angela L., Melanie S. Brucks, Albrecht C. P. K'ufner, Nicholas S. Holtzman, Fenne große Deters, Mitja D. Back, M. Brent Donnellan, James W. Pennebaker, and Matthias R. Mehl, (2015), Narcissism and the use of personal pronouns revisited, *Journal of Personality and Social Psychology* 109, e1–e15.
- Chakrabarty, Subrata, (2015) The influence of unrelated and related diversification on fraudulent reporting, *Journal of Business Ethics* 131, 815–832.
- Chatterjee, A., and T. Pollock, (2016) Master of puppets: How narcissistic ceos construct their professional worlds, *Academy of Management Review* 42, amr.2015.0224.
- Choi, J. H., & Gipper, B. (2021). Fraudulent financial reporting and the consequences for employees. Stanford University Graduate School of Business Research Paper No. 19-19, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3346759>
- Choi, J. H., Gipper, B., & Malik, S. (2021). Financial reporting quality, turnover risk, and wage differentials: Evidence from worker-level data. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3496103>
- Cragun, Ormonde Rhees, Kari Joseph Olsen, and Patrick Michael Wright, (2020) Making CEO narcissism research great: A review and meta-analysis of CEO narcissism, *Journal of Management* 46, 908–936.
- Davies, Paul J., (2020) How wirecard went from tech star to bankrupt, *The Wall Street Journal*, July 2, 2020
- D'Souza, Marcia Figueredo, and Gerlando Augusto Sampaio Franco de Lima, (2015) The Dark Side of Power: The Dark Triad in Opportunistic Decision-Making, *Advances in Scientific and Applied Accounting* 8, 135–156.
- Hashedi, G.Kh., & Magalingam, P. (2021). Financial fraud detection applying data mining techniques: A comprehensive review from 2009 to 2019. *Computer Science Review*, 40, 28-55.
- Ham, Charles, Mark Lang, Nicholas Seybert, and Sean Wang, (2017). CFO Narcissism and Financial Reporting Quality, *Journal of Accounting Research* 55, 1089–1135.
- Harris, Ling, Scott Jackson, Joel Owens, and Nicholas Seybert, (2021) Recruiting dark personalities for earnings management, *Journal of Business Ethics* forthcoming.
- Harrison, Andrew, James Summers, and Brian Mennecke, (2018) The effects of the dark triad on unethical behavior, *Journal of Business Ethics* 153, 53–77
- Jonason, Peter K., Scott Barry Kaufman, Gregory D. Webster, and Glenn Geher, (2013) What lies beneath the Dark Triad Dirty Dozen: Varied relations with the Big Five, *Individual Differences Research* 11, 81–90.
- Jones, Daniel N, and Robert D Hare, (2016) The mismeasure of psychopathy: A commentary on boddy's pm-mrv, *Journal of Business Ethics* 138, 579–588.

- Majors, Tracie M., (2016) The interaction of communicating measurement uncertainty and the dark triad on managers' reporting decisions, *Accounting Review* 91, 973–992.
- Malesza, Marta, and Magdalena Claudia Kaczmarek, (2020) The convergent validity between self- and peer-ratings of the dark triad personality, *Current Psychology* 39, 2166–2173.
- Olsen, Kari Joseph, Kelsey Kay Dworkis, and S. Mark Young, (2014) CEO Narcissism and Accounting: A Picture of Profits, *Journal of Management Accounting Research* 26, 243–267.
- Paulhus, Delroy L, and Daniel N Jones, (2015) Measures of Dark Personalities, in G Boyle, D Saklofske, and G Matthews, eds., *Measures of personality and social psychological constructs*, first edition, chapter 20, 562–594 (Academic press, New York)
- Reed, Lora L., Deborah Vidaver-Cohen, and Scott R. Colwell, (2011) A New Scale to Measure Executive Servant Leadership: Development, Analysis, and Implications for Research, *Journal of Business Ethics* 101, 415–434.
- Schnatterly, Karen, K Ashley Gangloff, and Anja Tuschke, (2018) Ceo wrongdoing: A review of pressure, opportunity, and rationalization, *Journal of Management* 44, 2405–2432.
- Stevens, Gregory W., Jacqueline K. Deuling, and Achilles A. Armenakis, (2012) Successful Psychopaths: Are They Unethical Decision-Makers and Why? *Journal of Business Ethics* 105, 139–149.